

Ryc. 89. Praca żniwiarką konną na polach Ostrówka, lata 60-te XX wieku, ze zb. E. Galek.

także Punkt Skupu Mleka oraz sklep³⁷⁷. Istniejący od połowy lat 60-tych Punkt Skupu Mleka prowadził Zygmunt Banasiak, a potem Kamiński. Punkt funkcjonował do końca lat 80-tych. Miejscowy sklep powstał w 1956 roku i należał do GS w Trzuszczanach. Początkowo mieścił się w prywatnym mieszkaniu Jana Mierzwy, który był w nim sprzedawcą. W 1966 roku sklep przeniesiono do świetlicy wiejskiej i tam krótko sprzedawała Stanisława Mierzwa. Potem funkcję sprzedawcy pełnili: Krystyna Galek, Henryka Marszałek, Krystyna Matwiejczuk i Krystyna Rosińska. Na początku lat 90-tych sklep przeszedł w prywatne ręce, najpierw Rozalii Mojsym, potem Marka Radomskiego z Bereścia, a po kilku następnych latach Marka Spryszaka. Obecnie w sklepie sprzedaje Henryka Spryszak, matka właściciela.

Do ważniejszych wydarzeń gospodarczych należy zaliczyć elektryfikację wsi w 1967 roku, budowę drogi utwardzonej do Korytyny przez Ostrówek na początku lat 80-tych, telefonizację wsi w 1996 roku oraz budowę wodociągu w 2002 roku.

W latach 70-tych i 80-tych istniała we wsi jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej z prezesem Tadeuszem Mierzwą. Jednostka otrzymała na wyposażenie motopompę, którą przetrzymywano w miejscowej świetlicy. Aktywność strażaków była niewielka, dlatego po kilkunastu latach działalności drużyną rozwiązano³⁷⁸.

Życie kulturalne wsi toczyło się w znacznej mierze dzięki członkiniom Koła Gospodyń Wiejskich. Koło to powstało w 1958 roku, a jego pierwszą przewodniczącą została Marianna Duma. Po kilku latach zastąpiła ją na tym stanowisku Zofia Terejko, a następnie w latach 1971-2011 Adela Łącz. Przy kole działał amatorski teatr, który przedstawiał inscenizacje z repertuaru polskich pisarzy. W 2011 roku koło zostało rozwiązane, a w jego miejsce powstało Stowarzyszenie „Ostrówek Dom Rodzinny” z prezesem Henryką Spryszak³⁷⁹.

W latach 1989-1990 wybudowano we wsi kościół filialny, p.w. św. Andrzeja Boboli wg projektu Jana Radzika z Zamościa. Kościół ten administracyjnie należy do parafii w Gdeszynie. Jest to budynek murowany, jednonawowy, z sufitem z płyt kartonowych i z wieżyczką na dachu. Prezbiterium zostało obite boazerią. Pośrodku prezbiterium znajduje się obraz Jezusa Miłosiernego, a nad tabernakulum relikwiarz św. Andrzeja Boboli z 2 połowy XIX wieku. Nad prezbiterium umieszczono obraz patrona. Przy kościele znajduje się metalowa dzwonnica z 2 dzwonami.

Obecnie Ostrówek to niewielka wieś. W 2011 roku liczyła 225 mieszkańców oraz 392,46 ha powierzchni.

ku.

³⁷⁹ Informacja ustna Adeli Łącz, wieloletniej przewodniczącej KGW w Ostrówku.

³⁷⁷ tamże.

³⁷⁸ Informacja ustna Tadeusz Mierzwa, prezes OSP w Ostrówku.

TRZESZCZANY

Siedziba gminy, położona w środkowej części gminy, nad bezimiennym ciekim, w obrębie Działów Grabowieckich.

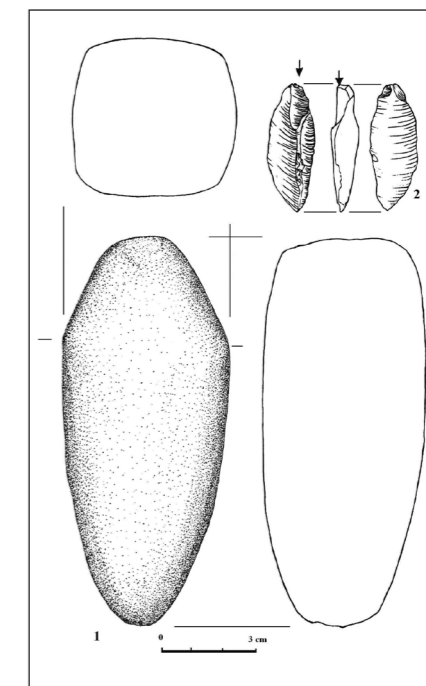
Podczas badań powierzchniowych przeprowadzonych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) odkryto na terenie wsi 58 stanowisk (punktów osadniczych)³⁸⁰. Najstarsze zabytki w postaci kilkunastu ułamków naczyń glinianych należały do środkowoneolitycznej kultury pucharów lejkowatych (4200-2900 r. p.Chr.). Na terenie Trzuszczan w latach 50-tych odkryto dużą osadę tej kultury³⁸¹. Z tą kulturą należy zapewne wiązać siekierkę krzemioną w przekroju czworobocznej, która obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum ks. St. Staszica w Hrubieszowie, a także kilka wiórów i odłupków krzemionych. Prawdopodobnie ze schyłkowej fazy neolitu pochodzi kamienny toporek, który należy łączyć z kulturą ceramiki sznurowej (2900-2200 r. p.Chr.).

Nieliczne ułamki naczyń glinianych oraz łuszczeń krzemioną przerobioną z siekierki datowano ogólnie na wczesną epokę brązu (2200-1600 r. p.Chr.). Należały one zapewne w części do kultury mierzanowickiej (2200-1600 r. p.Chr.), a w części do strzyżowskiej (1750-1600 r. p.Chr.). Kolejne fazy osadnictwa związane są z kulturami epoki brązu: trzciniecką (1600-1200 r. p.Chr.) i łużycką (1200-400 r. p.Chr.), a reprezentują ją dość liczne ułamki naczyń glinianych znalezionych na kilkunastu stanowiskach. Niezbyt trwałe charakter miało natomiast osadnictwo w okresie lateńskim, dodatkowo mało charakterystyczne zabytki nie pozwoliły na klasyfikację kulturową. Znacznie liczniejsze zabytki, niemal wyłącznie ceramiczne, reprezentują okres rzymski (I-V w.). I tutaj także mało charakterystyczny materiał nie pozwalał na dokonanie podziału kulturowego. Z okresem rzymskim, obok licznej ceramiki, należy wiązać srebrny denar cesarza Antonina Piusa panującego w latach 136-161.

Jeszcze bogatsze ślady zarejestrowano po ludności słowiańskiej, która zasiedliła ten teren we wczesnym średniowieczu (IX-XIII w.). Osadnictwo z tego okresu reprezentują liczne ułamki naczyń zarejestrowane na kilkunastu stanowiskach. Z ludnością słowiańską należy łączyć cmentarzysko kurhanowe złożone z 27 kopców ziemnych, położone w lesie na terenie

³⁸⁰ E. Banasiewicz 1991, Dokumentacja obszaru AZP nr 86-92, archiwum WUOZ w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

³⁸¹ J. Kowalczyk, Złoty wiek Lubelszczyzny w młodszej epoce kamienia, „Z Otchłani Wieków”, R. XXV/1959, s. 175.

Ryc. 90. Zabytki archeologiczne z Trzuszczan, 1 – toporek kamienny, 2 – krzemionny odłupek retuszowany, rys. B. Bartecki.

Trzuszczan³⁸².

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z roku 1441, kiedy w dokumentach występował Jakub i Piotr, bracia z Trzuszczan. Wówczas istniała we wsi kaplica³⁸³, a przed 1468 rokiem powstała parafia łacińska oraz zbudowano kościół p.w. Wszystkich Świętych³⁸⁴. W 1472 roku Kręcirej i Sienicki posiadali we wsi 6 łanów użytków i 2 karczmy, natomiast Piotr Koszel 1 i 1/2 łana użytków³⁸⁵. Była to, zatem dość duża wieś. Znacznie mniejszy obszar użytków wymienia rejestr poborowy z 1531 roku, kiedy w Trzuszczanach było tylko 1 i 1/2 łana użytków oraz młyn o 1 kole³⁸⁶. Taki spadek zapewne był spowodowany najazdami tatarskimi z przełomu XV i XVI wieku, które nawiedziły województwo bełskie. Potem jednak nastąpił wyraźny rozwój miejscowości. Według spisu z 1578 roku Antoniusz Drobisz posiadał tu 1 i 1/2 łana użytków i 4 zagrodników z ziemią, ks. Żelechowski miał 3/4 łana użytków, 4 zagrodników

³⁸² J. Niedźwiedz, W. Koman, Okolice Hrubieszowa w pradziejach i wczesnym średniowieczu, Hrubieszów 1996, s. 82.

³⁸³ A. Janeczek, A. Świeżawski, op. cit., s. 35; A. Janeczek, op. cit., s. 49. H. Stamiński, Powiat horodelski..., s. 38 podaje jeszcze Franciszka i Ziemiaska jako dziedziców Trzuszczan, ale są to źle odczytane imiona Crancyrey i Sennyczsky odszyfrowane przez

A. Janeczka i A. Świeżawskiego.

³⁸⁴ L. Bieńkowski, op. cit., s.

³⁸⁵ A. Janeczek, A. Świeżawski, op. cit., s. 35; A. Janeczek, op. cit., s. 45.

³⁸⁶ A. Jabłonowski, op. cit., s. 252.